

Personval

En handledning

Vänsterpartiet
2013

Nomineringarnas avslutande

Vid ett möte som ska förrätta val ska nomineringarna förklaras avslutade innan valproceduren inleds. När nomineringarna avslutats får inga nya namn föreslås utan att mötet först river upp beslutet om avslutande. Innan nomineringarna avslutas ska valberedningens föredragande eller mötesordföranden läsa upp vilka som nominerats och vilka av dessa som tackat ja och därmed står till förfogande. Därefter frågar ordföranden om det finns ytterligare nomineringar. Efter att eventuella nya namn tillförts listan över nominerade, förklaras nomineringarna avslutade och beslutet klubbfasts.

Vid större möten, som årskonferenser och årsmöten, bör nomineringarna avslutas en tid innan själva valet förrättas, så att valberedningen får möjlighet att ta ställning till eventuella nya namn och kunna revidera sitt förslag innan själva valet inleds.

Fastställande av antal som ska väljas

Innan valet genomförs ska beslut fattas om antalet som ska väljas, om det inte gjorts tidigare eller framgår av stadgarna. Beslutet om antal är inte i sig självt ett personval och ska alltid vara öppet, om inte en majoritet beslutar annat.

Ordförande: *Valberedningen har föreslagit att vi ska välja fem ordinarie ledamöter och två ersättare till styrelsen. Finns det några andra förslag? Kan vi gå till beslut? (ja-rop). Finner så (klubbslag).
Beslutar mötet att styrelsen ska bestå av fem ordinarie ledamöter och två ersättare? (ja-rop). Svaret är ja (klubbslag).*

Finns det flera förslag om antal så ställs de mot varandra på sedvanligt sätt.

Öppet eller slutet val?

Enligt stadgarna § 20 ska personval genomföras med slutna sedlar, om någon med förslagsrätt så begär. Det innebär att valet kan genomföras öppet även om det finns fler föreslagna som ska väljas – *förutsatt att alla är med på det*. Om någon begär sluten omröstning ska den genomföras och önskemålet bör respekteras utan ifrågasättande eller diskussion. Observera att det är alla med *förslagsrätt* som kan begära sluten omröstning, inte bara de med rösträtt. Det innebär att t.ex. en DS-ledamot kan begära sluten omröstning på distriktsårskonferensen, men däremot inte en distriktsfunktionär som bara har yttranderätt (se § 58).

Öppet val

Om det bara finns det antal föreslagna som ska väljas så ställer ordföranden till exempel följande fråga till mötet:

Ordförande: *Här föreligger endast valberedningens förslag och inga ytterligare är nominerade; väljer mötet de föreslagna? (ja-rop)
Jag finner de föreslagna valda. (klubbslag).*

Om det finns fler föreslagna än som ska väljas kan valet genomföras till exempel så här.

Ordförande: *Mötet har att välja fem ledamöter till styrelsen. Valberedningen har presenterat sitt förslag, A, B, C, D och E och därutöver har F föreslagits. Jag kommer att fråga på vart och ett av de föreslagna namnen och ni har möjlighet att rösta på högst fem personer. Kan vi göra på det sättet? (ja-rop)
Finner så (klubbslag).
Väljer mötet A? (starka ja-rop)
Väljer mötet B? (starka ja-rop)*

Väljer mötet C? (starka ja-rop)
Väljer mötet D? (starka ja-rop)
Väljer mötet E? (starka ja-rop)
Väljer mötet F? (enstaka ja-rop)
Jag finner att mötet valt A, B, C, D och E. (klubbslag).

Om någon inte instämmer i ordförandens bedömning eller vill ha klara röstsiffror till protokollet begärs ”rösträkning” innan klubbslaget. Då genomförs lämpligen en sluten omröstning med valsedlar, men den kan också genomföras öppet med handuppräckning, förutsatt att alla är överens om förfarandet.

Slutet val

Vid ett slutet val genomförs valet med valsedlar som samlas in och räknas. Poängen med ett slutet val är att det är hemligt och individuellt. De röstande ska därför inte visa för varandra hur de röstar eller försöka se hur andra röstar. När rösten är iordninggjord lämnas den till någon av rösträknarna eller läggs i en valurna (kartong, papperskorg, skål eller liknande). Eventuellt prickas de röstande av mot röstlängden, om en sådan finns. Ordföranden avslutar röstningen:

Ordföranden: *Är det någon som ännu inte lagt sin röst? (tystnad). Så verkar inte vara fallet. Röstningen är härmed avslutad (klubbslag).*

Därefter drar sig rösträknarna undan för att räkna rösterna och antingen fortsätter mötet med andra dagordningspunkter eller så ajourneras det i väntan på valresultatet.

Valsedlar

Om man i förväg kan anta att ett val blir slutet så bör man förbereda uppkopierade valsedlar. Ställ upp valberedningens förslag ”över streck” och därunder övriga nominerade, t.ex. så här:

Val av styrelse, ordinarie ledamöter

Anna Alberg
Berit Bertilsson
Erdal Güzel
Francisco Fellini
Malte Moseson
Paula Persson

Alfons Ahlberg
Gideon Gullblom
Rita Rolfsson
Solveig Svensson
Tilda Turesson
Yngve Ytterby
Vasiliki Vestman
Östen Öhberg

Om behov av valsedlar uppstår under mötet och man inte har möjlighet att kopiera upp några så får varje röstande göra sin egen valsedel, antingen genom att först skriva upp alla nominerade och sedan stryka de namn man inte röstar på, eller genom att bara skriva de namn man röstar på. Ordföranden måste vara mycket tydlig med hur valet går till och hur en giltig valsedel ska se ut.

Räkning av valsedlar

Rösträkningen genomförs av i förväg utsedda rösträknare, ofta samma personer som utsetts att justera protokollet. De bör vara minst två. Om man missat att välja rösträknare i förväg så väljs de i samband med att rösträkning beslutats.

Vid rösträkningen räknas först alla valsedlar och det kontrolleras att de inte är fler än antalet röstberättigade (eller antalet avprickade i röstlängden, om det gjorts). Skulle så vara fallet och det inte utan varje tvivel går att avgöra vilken eller vilka valsedlar som är felaktiga, så måste valet göras om. Om det är många röstsedlar bör räkningen göras två gånger. Kommer man fram till olika resultat görs ytterligare räkningar tills antalet är säkert fastställt.

Därefter kontrolleras om några valsedlar ska anses ogiltiga (se nedan). De ogiltiga valsedlarna läggs åt sidan och antalet giltiga respektive ogiltiga valsedlar räknas och noteras. Det noteras också hur många röster som krävs för att bli vald, dvs. mer än hälften av antalet giltiga röster.

Därefter räknas rösterna genom att en rösträknare läser upp de ostrukna namnen på valsedel efter valsedel. En annan rösträknare markerar rösterna på en oanvänd valsedel med ett streck vid respektive namn. För att underlätta sammanräkningen grupperas strecken i grupper om fem: fyra lodräta och det femte på snedden över de fyra första. Om fler än två rösträknare utsetts övervakar de övriga rösträkningen.

Slutligen noteras hela resultatet med siffror på antingen en oanvänd röstsedel eller ett separat papper. Resultatet skall innehålla

- antalet avgivna röster
- antalet giltiga röster
- antalet röster för respektive namn

Om någon eller några inte fått tillräckligt antal röster, noteras det särskilt. Resultatet lämnas till mötesordföranden, som antingen själv läser upp resultatet eller ber någon av rösträknarna att göra det.

Giltiga och ogiltiga valsedlar

Tre krav ska ställas på en giltig valsedel:

1. Rösten ska vara entydig, dvs. det ska klart framgå vem eller vilka rösten gäller.

Om namn skrivits för hand och det inte går att avgöra vem som avses (t.ex. om någon skrivit "Andersson" och det finns två med det namnet som är nominerade) så ska rösten anses ogiltig.

2. Valsedeln får inte innehålla fler namn än som ska väljas (däremot färre eller inga alls)

Om det finns fler föreslagna än som ska väljas så ska de röstande antingen stryka namn med ett rakt, vågrätt streck eller genom att sätta ett kryss över namnen "under streck", dvs. de som inte är valberedningens förslag. Om en strykning gjorts så slarvigt att det inte går att avgöra vilket av två namn strykningen avser blir valsedeln ogiltig.

3. Röstsedeln ska vara omärkt

Detta formuleras ofta som att ”man inte får kladda på valsedeln”. Syftet med regeln är att omöjliggöra att i efterhand avgöra vem som lagt en viss valsedel och därmed avslöja hur denna röstat, vilket i sin tur syftar till att omöjliggöra röstköp eller att någon tvingas att rösta på ett visst sätt. Det är alltså inte bara ”kladd” som ska leda till att valsedeln underkänns, utan allt som kan identifiera en viss röstande (avrivet hörn, speciell vikning, strykningar med särskild färg etc.)

Innan valet genomförs bör mötesordföranden bör ge en tydlig instruktion till de röstande om hur en giltig valsedel ska se ut.

Om rösträknarna är osäkra eller oeniga om huruvida en viss valsedel är giltig eller ej, kan de be ordföranden om råd och/eller låta hen avgöra. Kan inte frågan lösas så får antingen mötet avgöra om valsedeln i fråga ska anses giltig, eller, hellre, göra om valet.

Omval

Om inte tillräckligt antal personer får mer än hälften av rösterna så genomförs en ny valomgång (stadgarna § 22). I detta val deltar de som fått högst röstetal, men högst dubbelt så många som ska väljas.

Exempel:

Sex ska väljas, röstresultatet blev enligt följande (valberedningens förslag över streck):

Avgivna röster: 49

Giltiga röster: 47

Minsta antal röster för att bli vald: 24

Anna Alberg 22 ej vald

Berit Bertilsson 32 vald

Erdal Güzel 44 vald

Francisco Fellini 41 vald

Malte Moseson 20 ej vald

Paula Persson 39 vald

Alfons Ahlberg 26 vald

Gideon Gullblom 2 ej vald

Rita Rolfsson 4 ej vald

Solveig Svensson 9 ej vald

Tilda Turesson 11 ej vald

Yngve Ytterby 2 ej vald

Vasiliki Vestman 5 ej vald

Östen Öhberg 12 ej vald

För att bli vald krävs minst 24 röster (mer än hälften av 47). Berit, Erdal, Francisco, Paula och Alfons är således valda. Nytt val ska förrättas till den sjätte och sista platsen. I det valet deltar de av de ej valda som fick flest röster, dvs. Anna och Malte (dubbelt så många som ska väljas).

Om man inte kan kopiera upp nya valsedlar, går det bra om de röstande skriver ett av namnen på blanka valsedlar. Valet genomförs på samma sätt som första gången och rösterna räknas.

I omvalet gäller dock inte regeln om mer än hälften av rösterna. Den som fått flest röster förklaras vald även om det är färre än hälften av de giltiga rösterna (vilket kan bli fallet om några väljer att inte rösta på någon alls, dvs. lämna en blank valsedel).

Om båda får lika många röster lottas vem ska anses vald. Lottningen ska genomföras på instruktioner från ordföranden och på ett sådant sätt att alla på mötet kan se att den går rätt till.

Val av suppleanter och fastställande av inträdesordning

Om suppleanter (ersättare) ska väljas så görs det i ett separat val efter att rösterna i valet av ordinarie ledamöter är räknade och valet fastställt. De som inte valts i ordinarievalet betraktas som nominerade även i suppleantvalet (om de inte avsäger sig kandidaturen).

I första hand bestäms inträdesordningen av det antal röster suppleanterna fått i valet. Den som fått flest röster bli första suppleant, osv. Om två eller fler fått samma röstetal lottas ordningen mellan dem. Lottningen bör göras i samband med valet, men om det inte gjorts får man lotta på det första styrelsemötet.

Om valet genomförs öppet med acklamation (se ovan) finns inga röstetal för de enskilda suppleanterna. Då kan man antingen lotta ordningen eller bestämma ordningen med ett särskilt beslut (§ 23), t.ex. i enlighet med valberedningens förslag. Om det finns flera förslag till inträdesordning ställs de mot varandra.